

Išmokti lietuviškai įmanoma kiekvienam, nepristigusiam noro ir valios

Išaugę užsieniečių srautai Lietuvoje daugiausia dėl karo Ukrainoje kaip niekada aktualizavo kitakalbių lietuvių kalbos mokymą(si). Daugelis atvykusiųjų supranta, kad be vietos kalbos visaverčio gyvenimo nesukursi, bet neretai juos baugina išankstinė nuostata, kad lietuvių kalba yra sunki, nepanaši nė į vieną iš žinomų kalbų ir kad ją išmokti gali tik vienetai. Tokius nuogąstavimus išsklaidė Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) vasario mėn. surengto kalbos forumo „Ar išmok(y)ti lietuviškai - misija įmanoma?“ dalyviai - patyrę dėstytojai lituanistai, savarankiškai ar kalbos kursuose lietuviškai išmokę užsieniečiai, kalbų mokymosi receptais pasidaliję poliglota. Lietuviškai išmokti gali kiekvienas - neabejojo diskutavusieji, tačiau reikalinga motyvacija, gerai parinktas šiuolaikiškas mokymosi turinys ir kasdienis darbas.

PASAULIOLIETUVIS.LT

Ne vieną dešimtmetį su užsieniečiais dirbanti VDU Švietimo akademijos Lituanistikos ir tarptautinių programų centro vadovė Vilma Leonavičienė teigė, kad mokant kalbos, be žodžio, tarties taisyklingumo, svarbus ir kalbos estetikos, etikos ir etiketo aspektas: kaip tinkamai parinkti žodį, sakinį, kontekstą konkrečiam bendravimo atvejui. Mokoma ne tik taisyklingų gramatinių formų, bet ir auginamas kalbos jausmas. Kalboje glūdi istorinė atmintis, tautos archetipai.

VU Lituanistinių studijų katedros lektorė Rita Migauskienė pripažino, kad jos darbe negali būti jokio konvejerio. Svarbu atsižvelgti į kiekvieną studentą,

tinkamai parinkti mokymo medžiagą, „kad vienam nebūtų nuobodu, o kitam nesuprantama“, niekada nekritikuoti besimokančiojo. Dažniausiai lektorė remiasi situacijomis iš gyvenimo, kad jos būtų aktualios čia ir dabar. Kalbos kursai vedami tik lietuvių kalba, ir tai pasiteisina. Nuo pat katedros įkūrimo joje dirbanti lektorė patarė žiūrėti į kalbos mokymąsi ne kaip į slegiantį, sudėtingą, bet kaip į paprastą, žaismingą procesą, žaisti stalo žaidimus, atlikti daug praktinių užduočių. „Kuo daugiau šaltibarščių valgai, tuo geriau moki lietuvių kalbą“, – studento pajuokavimu praktinę kalbos mokymosi pusę pailiustravo dėstytoja.

Vilniaus lietuvių namų lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja metodininkė, Užsienio lietuvių švietimo skyriaus vyresnioji metodininkė Greta Botyriūtė-Skiotienė akcentavo, kaip svarbu sukurti draugišką mikroklimatą klasėje, individualizuoti mokymo planą, konsultuotis su kolegomis praktikais ir kt. Mokytoja išskyrė tris geriausiai veikiančius metodus – tai imersijos metodas, patyriminės pamokos ir simuliacija. Ji dirba ir su vaikais, ir su suaugusiais, pastebėjusi, kad panašūs metodai tinka visiems. Tačiau vaikai dažniau pristinga motyvacijos, todėl reikia juos įkvėpti. Vilniaus lietuvių namai jau trisdešimt metų teikia metodinę pagalbą kitoms šalies mokykloms. Ši patirtis itin pravertė, kai į šalį atvyko daug ukrainiečių.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė Elona Bagdanavičienė pripažino, kad mokytojai patyrė nemažai streso, kai klasėse greta gimtakalbių atsirado lietuviškai nemokančių mokinių. Ministerijos duomenimis, per pastaruosius metus į Lietuvos mokyklas ir darželius atvyko apie dvylika tūkstančių ukrainiečių vaikų. Didesnė pusė jų lanko lietuviškas mokyklas. Ministerijai teko skubiai rengti rekomendacijas, organizuoti mokytojams tobulinimosi kursus.

Kaip lietuvių kalba puoselėjama diasporoje, forume kalbėjo Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento direktoriaus pavaduotoja Gitana Skripkaitė. Anot jos, lietuvybę skleidžia 63 Lietuvos diplomatinės atstovybės. Pasaulyje veikia 247 lituanistinės mokyklos, deja, jas lanko tik 7,5 proc. diasporos jaunimo, todėl ieškoma būdų, kaip sudominti likusius.

Klaipėdoje keliolika metų gyvenančiam verslininkui, vertėjui, Prancūzijos Respublikos garbės konsului Klaipėdoje Olivjė Krijū (Olivier Criou) raktas į lietuvių kalbą buvo lietuviai draugai ir knyga „Parlons lituanien. Kalbėkime

lietuviškai“, su kuria jis nesiskiria jau dvidešimt metų. Ši knyga leido prancūzo akimis (autorius prancūzas) pažvelgti į Lietuvos istoriją, kultūrą. Olivjė Krijū įsitikinęs, kad visapusiškas šalies pažinimas labai svarbu, kalba yra tik vienas iš „ingredientų“.

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto ketvirtakursis vokiečių Damian'as Luka Mialkovskij'is, nors studijuoja anglų kalbą, lietuviškai mokosi dėl būtinybės susikalbėti su pacientais. „Be kalbos gyvenimas nelabai praktiškas“, – pripažino jis.

Japonas Kotaro Hisada iš Osakos prieš 10 m. susidomėjo lietuvių kalba, nes norėjo lietuviškai dainuoti. Dėl ypatingos kirčiavimo sistemos ji jam skamba kaip muzika. Be lietuvių, lenkų, rusų, ukrainiečių ir anglų kalbomis gebantis susikalbėti poliglotas norintiems mokytis patarė dainuoti lietuviškai – taip lengviau įsiminti žodžius, jų kirčiavimą ir tarimą. Kotaro jau kelerius metus kuria „Youtube“ kanalą, kuriame lietuviškai pasakoja apie tai, kas vyksta Japonijoje, dalijasi išpūdžiais iš kelionių po Lietuvą.

VDU Švietimo akademijos lietuvių kalbos ir kultūros kursų dalyvės Nataliia Vasylieva ir Jelizaveta Chepikava, į Lietuvą atvykusios iš Ukrainos, lietuvių kalbos pradėjo mokytis dar neseniai. Nataliia nuogaštavo, kad Vilniuje visi gali kalbėti rusiškai, todėl mažai progų praktikuotis.

Rašytojas poliglotas Mindaugas Peleckis, mokantis per dešimt svetimų kalbų, palaikantis ryšius su tarptautine hiperpoliglotų bendruomene, tvirtino, kad geidžiamiausios pasaulyje lietuvių, baskų ir kartvelų kalbos. Deja, lietuvių kalbos kol kas nėra populiariausioje programėlėje „DuoLingo“. Paklaustas, ką patartų besimokantiems kalbų, sakė, kad jį patį motyvuoja malonus kalbos skambesys, suvokimas, kam ta kalba jam reikalinga, kur ją panaudos. Kalbos reikia mokytis nuolat, kasdien bent po valandą.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) informacija